

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.
Pisanim vprašanjem naj se priloži **znanje**
za odgovor.
Račun pri poštne č. uradu štev. 13.673.

Konjunkturistični politiki.

Pred vojno so bili med Slovenci konjunkturisti le redki. Tistih par nemških tarjev, ki so zaradi službe menjali prebivališče, ni igralo posebne vloge. Med vojno in po vojni pa smo le predobro spoznali »plodono« delovanje par gospodarskih konjunkturistov in vsled njihove brezvestnosti smo doživeli več kot eden polom. Gospodarski konjunkturisti pa so skoraj povzročili tudi politične konjunkturiste, ker bi drugače le težko izrabljali in zlorabljali lepe konjunkturo. In ni slučaj, da so se naši politični in gospodarski konjunkturisti tako lepo našli, pravi bratec se pač vedno najdejo. Kakor pa so bili gospodarski konjunkturisti slovenskemu gospodarstvu le v škodo, ker niso sami delali, temveč izkoriščali le delo drugih, tako so pa bili še v večjo škodo politični konjunkturisti, ker so politizirali vse naše politično življenje na tako nizko stopnjo, na kakršni še ni bilo nikoli.

A drugače tudi ni moglo biti, ker konjunkturist ne pozna ne prepričanja, in ne programa, temveč išče le priliko, da izkoristi razmere in da magari na občo škodo obogati svojo stranko. Zato so bili vsi ti naši konjunkturisti največji prišasti centralizma in integralnega jugoslovenstva, ko sta bila ta dva visoko v kurzu in ko jim je dajal centralizem strankarske dobičke. Zato so smešili boj za samoupravo, zato so po vrsti vse centralizirali in zato so proglasili vsakogar za narodnega in državnega izdajalca, kdor ni bil slep zagovornik centralizma.

Zgodilo pa se je, da je centralizem izgubil na moči in da so prišli do besede oni, ki zagovarjajo samoupravo pokrajin. Naravna posledica tega je bila, da so konjunkturisti izgubili svoje pozicije in da so morali v opozicijo. In ti, ki preje niso demokracije nikdar poznali drugače, ko da so neusmiljeno preganjali demokrate, so se nakrat spomnili, da so pravzaprav tudi oni demokrati. V vlado je namreč prišla demokratska stranka in tako so mislili naši konjunkturisti, da se bo z demokratičnimi gesli moglo priti v vlado.

Bil pa je demokratski blok mogoč le z Radićem, ker ima ta ogromno večino hrvatskih mandatov. Kaj torej bolj naravno, ko da so se naši konjunkturisti pričeli bliževati onemu Radiću, ki so ga svoje dni zaprli. Kaj program, kaj načela, prvo je pač konjunktura.

In tako smo doživeli to lepo sliko, da je na seji verifikacijskega odbora v svoji temperamentnosti zaklical Radić, da bo, če treba dejal tudi v Ženevi, da take države ne mara.

Ni stvar v teh Radićevih besedah, kajti Radić ne pretehta vsake besede in zato ni vzel vso stvar tako resno. Že preje je Radić slično govoril, a na vse zadnje je zelo temperamentno branil v Ženevi našo državo in celo našo vlado.

Stvar pa je v tem, da so vsi esdeesarji na te besede molčali in nekatera poročila celo pravijo, da so se sladko smehljali. In vendar so ravno ti esdeesarji svoje dni Radića zaradi sličnih besedi zaprli. In v tem je stvar. Če bi bil Radić danes v boju s SDS, potem bi ga vesoljni esdeesarski tisk zaradi njegovih besedi proglasil za izdajalca in če bi imeli esdeesarji še moč, bi ga tudi zaprli. Ker pa je danes njihov zaveznik, pa je vse v redu in naj govori, kar hoče.

Konjunktura ubija politično načelo in kdo bi se potem čudil, če breznačelnost v javnosti vedno bolj napreduje. Tudi najpriprostejši volivec vidi, da je vse dovoljeno, če je stranki v korist in da v politiki ne velja morala, temveč le trenuten uspeh. Ali je potem čudno, če vse iz

Nastas Petrović soglasno izključen iz rad. kluba.

Beograd, 18. oktobra. Na včerajšnji dopoldanski seji radikalnega kluba, je bil Nastas Petrović, ko je izjavil, da bo govoril proti volilnemu nasilju in proti sklepom kluba, soglasno izključen iz Narodne radikalne stranke.

Beograd, 18. oktobra. Nastas Petrović je imel včeraj popoldne več sestanov s pašičevci. Izjavil je, da bo govoril danes v narodni skupščini, ker bo prvi govornik. Kar se tiče njegove izključitve iz radikalnega kluba, gleda on na to popolnoma mirno. Neki pašiče-

vec je včeraj popoldne na vprašanje, zakaj so bili pašičevci dopoldne v radikalnem klubu pasivni in zakaj niso podpirali Nastasa Petrovića, rekel: »Nismo mogli podpirati Nastasa Petrovića, ker se nismo prej z njim sporazumeli. Če bi se bili z njim solidarizirali, bi to pomenilo razcep stranke. Priznam, da ima Nastas Petrović prav v razsojanju položaja, nima pa prav s svojo akcijo. Mi hočemo edinstvo stranke in ostajamo v njej.

Verifikacijska debata bo v sredo končana.

Beograd, 18. oktobra. Včeraj popoldne med 5. in 6. uro se je vršila seja načelnikov parlamentarnih skupin, ki jo je sklical predsednik narodne skupščine, da bi se dosegel sporazum o tehničnem pospeševanju poslov v narodni skupščini, zlasti kar se tiče verifikacije mandatov. Predsednik je sporočil načelnikom skupin, da bi morala skupščina delati vsega skupaj dva dni. V tem času bi se dovršilo vse delo z verifikacijo mandatov in bi se poslanci zaprisegli. Dalje bi se nosilci list in poslanci, ki so izvoljeni na več krajih morali odločiti za mandate, ki jih bodo obdržali. Na druga mesla, ki bi se jim odrekli, pa bodo prišli drugi poslanci. Slednjič bi se zaključilo sedanje izredno zasedanje skupščine.

Razprava je bila prav kratka. Načelniki skupin so pristali na to, da se seja narodne skupščine začne danes ob 9. dopoldne, da skupščina razpravlja ves dan ter da se razprava konča jutri — v sredo — na večer. Danes naj bi se obravnavali samo sporni mandati. V sredo zvečer naj bi predsednik skupščine zaključil to izredno zasedanje s čilanjem kraljevega ukaza. V četrtek pa bi se otvorilo novo zasedanje zopet z ukazom. Potem bi se izvolilo redno predsedništvo. — Opozicija je na vse

to pristala. To pa ne pomeni nobenega popuščanja, temveč je morala na to pristati, ker se po ustavi sklicuje skupščina z 20. oktobrom na redno zasedanje. In opozicija je morala dovoliti, da se poslopa po ustavi.

SKUPŠČINA BO GLADKO DOVRŠILA VERIFIKACIJSKO DEBATO.

Beograd, 18. oktobra. Na seji vlade, ki je trajala sinoči od 6. do 9. se je v prvi vrsti govorilo o političnem položaju z zvezi z današnjo sejo narodne skupščine. Kakor trde dobro poučeni politiki, so na seji vlade govorili o poročilu verifikacijskega odbora. Radikalni in demokrati ugotavljajo, da bo poročilo tako, kakor je bilo podpisano, tudi v skupščini sprejeto. Hkrati zatrjujejo, da se s te strani ni treba bati iznenadenj.

Ministri so po seji zatrjevali, da niso govorili o vprašanju predsednika skupščine, temveč da so se lega vprašanja samo neobvezno dotaknili.

Minister za narodno zdravje je na seji vlade poročal, da je treba dati Vrnjačko banjo v zakup, in je prosil, da se mu da za to odobrenje. Ministrski svet je zdravstvenega ministra pooblastil, da zainteresira vso javnost za to kopališče. Sklenjeno je bilo, da se kopališče da v zakup.

nje ministrstvo in armijska oblast.

Ranjenega vojaka so prepeljali v bolnico.

SEJA DEMOKRATSKEGA KLUBA.

Beograd, 18. oktobra. Sinoči se je vršila seja demokratskega kluba, ki ji je predsedoval podpredsednik dr. Ivan Ribar. Prisoten je bil tudi Ljuba Davidović, ki je mirno sedel in se sploh ni spuščal v debato. Videlo pa se je, da mu ni simpatično vse listo, kar se je v klubu delalo.

Na seji so poročali člani verifikacijskega odbora, kateri pripadajo demokratski strani, o delu tega odbora. Klub je po razpravi o tem poročilu odobril stoplanje svojih članov v verifikacijskem odboru in je sklenil, da bodo poslanci v plenumu narodne skupščine glasovali enako, kakor so demokratski poslanci glasovali v verifikacijskem odboru, to je: deloma za vlado, deloma z opozicijo. Glede mandata Miloša Vukčevića je bilo sklenjeno, da se mora glasovati za razveljavljenje tega mandata. Seja se je nato končala. V sredo 19. t. m. bo seja Demokratske zajednice. Na tej seji se bo sklepalo o kandidatu za predsednika narodne skupščine. Za zdaj del demokratov kandidira Pečića za predsednika.

BUROV PODA DANES EKSPOZE.

Sofia, 18. oktobra. Za danes je sklicana seja bolgarskega parlamentarnega odbora za znanje zadeve, na kateri bo podal Burov ekspozé o situaciji, ki je nastala z zadnjimi dogodki.

V Pragi zmagali narodni socialisti.

PORAZ KRAMAREVE STRANKE.

Praga, 17. oktobra. Pri včerajšnji občinskih volitvah so dobili narodni socialisti 95.126, komunisti 70.699, Kramarovi narodni demokrati 70.573, češki socialni demokrati 447.636, češki Jrgovci in obrtniki 26.655, češki klerikalci 25.779, narodna stranka dela 12.672, nemška dem. vsobodomiselna 10.433, slovanski nar. socialisti (Střbrný) 11.293, nepolitična skupina najemnikov 9998, narodni občinski blok (dr. Karlik) 9621, židovska stranka 8232, stranka češkoslovaških hišnih posestnikov 7308 in agrarci 6738 glasov.

Od sto mandatov, ki jih je razdelili, bi dobili nar. soc. 23, kom. 17, Kramar 16, soc. dem. 11, Jrgovci 7, kler. 6, stranka dela 3, Střbrný 2, fašisti 2, židi 2, nemški dem. 3, hišni posestniki 1, ostali mandati bi se šele razdelili.

Najbolj so nazadovali Kramarjevci, prijatelji naših esdeesarjev. L. 1900 so dobili 109.243 glasov, l. 1923 že samo 86.761, l. 1925 samo 79.414 in letos samo 70.573. Nazadovanje torej stalno, čeprav je volilcev vedno več.

HLINKA — PORAZEN.

Bratislava, 18. oktobra. Pri včerajšnjih občinskih volitvah na Slovaškem je prav slabo odrezala Hlinkova slovaška ljudska stranka, ki je izgubila mnogo mandatov. Odvezli so ji jih Hodžini agrarci in madjarski krščanski socialisti. Slovaška ljudska stranka je pri volitvah v mestu Bratislavi dobila 19 mandatov, narodne manjšine pa so dobile tudi 19 mandatov. Po glasovih najmočnejša je madjarska krščanskosocialna stranka, ki je dobila preko 10.000 glasov. Hlinka je izgubil dva mandata, nemški socialisti in komunisti pa so dva mandata dobili.

VELIKA STAVKA RUDARJEV V NEMČIJI.

Berlin, 18. oktobra. V srednji Nemčiji je v področju premogovnikov z rjavim premogom izbruhnila velika stavka rudarjev, pri kateri sodeluje 80.000 delavcev. Socialno demokratskim strokovnim organizacijam so se pridružile tudi krščanske demokratske strokovne organizacije. Stavka je nastala zaradi spora o plačah in ni izključeno, da se pridružijo še druge industrije.

TARTAKOWER VODI.

London, 18. oktobra. Po šestem kolu mednarodnega šahovskega turnirja je prevzel vodstvo Tartakower, ker je dobil igro proti Bogoljubovu. Premagal ga je v angleški igri. Partija je bila izredno živahna ter sta oba igralca najenergičnejše napadala. — Niemcevič je izgubil igro proti Marshallu v indijski partiji. Réti je dobil partijo proti Buergerju. — Colle je izgubil proti Thomasu. — Francoska partija Yates-Winter je ostala remis, partija dr. Vidmar-Fairhurst pa ni bila dovršena. — Bolje stoji dr. Vidmar. — Po 6. kolu je stanje naslednje: Tartakower 4½, Marshall in Niemcevič po 4, Réti 3½ (1), Bogoljubov 3 (1), Winter 3, dr. Vidmar 2 (2), Colle 2 (1), Yates 1½ (3), Buerger 1½, Fairhurst in Thomas po 1. — Sedaj se bodo dovršile vse nekončane partije.

15. PARTIJA CAPABLANCA—ALJEHIN — REMIS.

Buenos Aires, 18. oktobra. 15. partija Aljchien-Capablanca se je po 30. potezi končala remis. Stanje: Aljchin 3, Capablanca 2, remis 10.

Zakaj so esdeesariji ponudili klerikalnem predsedstvo zbornice.

Prvi in najboljši enostaven vzrok je, ker so esdeesariji uvideli, da so bitko izgubili. To so tem jasneje spoznali, ker so že davno vedeli, da je lariatari vse, kar piše njihov tisk o neki izjavi ministra Spahe, da zadruge nimajo volilne pravice. In ker so gospodje to vedeli, so tudi kmalu spoznali, da bodo bitko izgubili in zato so hoteli rešiti vsaj nekaj.

In če že ne bi mogli premagati klerikalcev, so hoteli premagati vsaj naprednjaka Jelacina. Pa so šli h klerikalcem in jim ponudili večino v Zbornici (6 v industriji, 10 v trgovini in 9 v obrlu) ter predsednika, če li odžagajo g. Jelacina. Sodili so po sebi in mislili, da bo SLS storila tako nečedno dejanje. Pa so se pošteno urezali in tako odnesli dvojno blamažo.

Protest hišnih posestnikov.

Društvo hišnih posestnikov v Ljubljani sklicuje protestni shod proti vladnemu načrtu, s katerim se za popolno ukinitev stanovanjskega zakona določa neka prehodna doba.

V načelu tudi Društvo hišnih posestnikov ne more biti zoper tako prehodno dobo. Z ozirom na danes obstoječe razmere je potrebna. Ni domisliti posledice, ki bi jih povzročila nenadno ukinitve stanovanjskega zakona, dokler je še na stotine rodbin — brez strehe. Večina hišnih posestnikov je brez dvoma toliko uvidelna in socialno čuteča, da svoje svobode ne bi izrabila proti svojim najemnikom, da jih ne bo metala na cesto, zlasti v zimskem času ne in da ne bo najemnine licitirala v pretirane višine. Toda je nekaj hišnih gospodarjev, ki niso toliko preudarni. Mogli bi navajati izglede, ko so hišni posestniki brez ozira in brez usmiljenja odpovedali stanovanje strankam, ki trenutno nimajo nikakega upanja, da bi dobili še tako skromno stanovanje. Ravno tako so nam znani posestniki, ki so v pričakovanju ukinjenja stan. zakona eksorbitantno zvišali stanarino. Komu v korist. Predvsem v korist drž. erarju. Tu bi bila hvaležna naloga Društva hišnih posestnikov, da napravi red v svojih vrstah ter da izvestne svoje člane potisne v človeške meje. Toda ravno te moči Društvo nima in nima na razpolago nobene sankcije, da bi svoje člane prisililo spoštovati kakke take društvene sklepe. Zategadelj je poklicano državno oblastvo, ne da zabrani svobodo, ampak da prepreči svobodi, da ne preide v anarhijo. Da so take mere potrebne, naj se zahvalijo posestniki onim svojim tovarišem, ki s svojim nepremišljenim ravnanjem naravnost izzivajo intervencijo vlade.

Zaradi tega ponavljamo, da Društvo hišnih posestnikov, ako se v polni meri zaveda svoje naloge, v načelu ne more biti proti neki prehodni dobi pred popolnim ukinjenjem stanovanjskega zakona. Naloga Društva ni samo razredni boj proti razredu hišnih najemnikov, zakaj napoved takega boja ima za nujno posledico čim hujši odpor v protivnem razredu. Nihče ne more preseči, kakšen bi bil izid te socialne vojske.

Priznavamo pa Društvo pravico, da pride s pametnimi nasveti, kako urediti prehodno dobo in kako ublažiti eno ali drugo očitno trdoto predloženega načrta. Kompromis je edino mogoča rešitev tega perečega vprašanja.

Proti zborovanju hišnih posestnikov, ki ga društvo čisto nepotrebno imenuje »protestno« zborovanje, ne more torej nihče biti, ako se to zborovanje giblje v prej označenih mejah.

Okle za zborovanje hišnih posestnikov pa je društvo zabelilo z nekimi ocvirkami, ki so sumljivega izvora. Protestirati hoče Društvo proti vodarini in gostaščinam, ki jo proračun ljubljanske mestne občine za l. 1928 drži v isti višini kakor letos in sploh zadnja leta.

Znani so razlogi za to proračunsko postavko. Potrebna je za izvedbo stanovanjske akcije, ki jo je tako srečno bila začela mestna občina ljubljanska. Del vodarine in gostaščine se bo namreč stekal v fond za

Kajti danes javnost ve, da esdeesariji sami ne upajo na zmago in da so ostali esdeesariji zvesti svojim metodam.

In to treba pibiti, da ne bodo mislili oni naitneži, ki še vedno nasledajo na esdeesarske limanice, da se je ta gospoda kaj poboljšala.

Ostali so pač nepoboljšljivi, kakor so bili in kdor hoče dosledno doživljati sama razočaranja naj samo veruje v zboljšanje SDS.

Vprašanje pa je, zakaj bi morali ravno slovenski obrtniki in trgovci biti tisti, ki bi morali zaradi čisto svojevrstnih interesov SDS doživljati stalno razočaranje.

Ali bi morebiti na to lahko odgovorili oni navdušeni zaslepljenci, ki drve za besedolavno SDS?

amortiziranje oblig. posojila, namenjenega za zgradbo novih stanovanjskih hiš. Obliga. cije posojilo se bo na ta način amortiziralo. tako, da tega javnost niti občutila ne bo. Vsa javnost je dolžna, da prispeva k ublažitvi stanovanjske mizerije. Ko se je v prvih letih po preobratu to breme hotelo prevzeti samo na izvestne kroge, je bilo silno kričanje. Sedaj, ko se je našla najsrečnejša rešitev na ta način, da prispevajo vsi, eni več drugi manj, zopet ni prav. Naj nam kdo predloži kako drugo srečnejšo rešitev. Ali naj se doklade zvišajo? To bi bilo šele vpitje. Država? Ako naj država ponaga graditi po vseh mestnih občinah v državi in bi to stalo milijone, bi morala v to svrhu imeti novih dohodkov. Kje naj jih vzame, kakor z novimi davki. Nič ne pomaga, brez žrtve javnosti ni mogoče izpeljati te akcije. Gotovo pa je najmanjša žrtev, ako se pritegneta k prispevanju vodarina in gostaščina, ne da bi se isti zvišali. In naposled, vodarina in gostaščina plačajo — najemniki, hišni posestniki pa le toliko, kolikor zadevata ti davščini njihovo lastno stanovanje. Teh par vinarjev vsakdo lahko utрпи.

Protestirati proti temu, ker se vodarina in gostaščina iz navedenih razlogov začasno ne znižata, je na eni strani navadna demagogija, na drugi strani pa prav močno diši po tem, da se hoče obrezvspešiti započeta stanovanjska akcija. In ako vemo, kdo je največ kopij polomil v boju proti tej stanovanjski akciji, potem ni težko izračunati v čigavi službi naj se izreče ta protest. Društvo hišnih posestnikov prav resno svarimo, da se ne da speljati na led od političnih motivov. Če je do danes podzavestno izrekalo, da se vodarina in gostaščina morata znižati, po tej naši opozoritvi ne more več veljati izgovor, da se za pravi namen — ni vedelo.

Na dnevni red svojega zborovanja je Društvo postavilo tudi kritiko o gospodarstvu v mestni občini. Prav. Taka kritika pristaja vsakomur. Toda ta kritika mora biti prvič svobodna vsake demagogije, kar smemo predvsem zahtevati od tako odlične korporacije kakor je Društvo hišnih posestnikov. Kritika mora drugič biti objektivna. Razmotrivati mora vse nagibe in argumente pro in contra za kak ukrep v obli gospodarstva. Poznati mora do dna dotične akte, kajti le na ta način je mogoče izreči, je li bil ukrep na mestu ali ne. Enostranski ali celo pristranski se ukrep ne sme ocenjevati. Sama ljudska govorica, češ čuje in govori se, zadošča za kak politični strankarski shod, ne sme pa biti merodajna za zborovanje društva, kjer bi se morala zadeva stvarno in nič drugega kakor stvarno razmotrivati. Zborovanje naj se torej ogiblje trditve in praznih govorik, ki se bodo kasneje izkazale kot netočne in osnovane na napačnih premisah. Delati samo izvestno »stimungo«, gotovo ne more biti resen namen zborovanja stanovskega društva.

Poliko smo se usodili opaziti k napovedanemu protestnemu zborovanju Društva hišnih posestnikov. Upamo, da bo Društvo uvaževalo te dobrohotne opazke ter da se ne bo nepotrebno izpostavljalo opravičeni kritiki naše javnosti.

Nemška agitacija med prekmurskimi Madžari in madžaroni

V svojem zadnjem članku »Volilci nemške liste na Štajerskem« sem dokazal na podlagi števil, da 5821 glasov, katere je dobila dr. Mühleisnova lista ne moremo smatrati za glasove nemške narodne manjšine. Da se to vprašanje razčisti popolnoma, se mi zdi potrebno spregovoriti še prav posebno o nemški agitaciji med prekmurskimi Madžari in madžaroni. Za volitve dne 11. septembra so vrgli Nemci v Prekmurje naravnost ogromno število v madžarščini in nekatere tudi v prekmurskem dialektu pišanih letakov in proglasov. S temi svojimi letaki in proglasi, so Prekmurje naravnost zasuli. Ni je bilo vasi ne hiše, kamor ne bi bila posegla nemška agitacija. Prekmurske vasi je napolnila cela vrsta plačanih nemških agitatorjev in samo vztrajnosti in nezaupnosti našh Prekmurcev se imamo zahvaliti, da Nemci v Prekmurju niso dobili več kakor 739 glasov.

Naslednji vse, kar so Nemci navajali v teh letakih in proglasih in kar so govorili in objubliali njihovi agitatorji, bi bilo preveč, zato se hočem omejiti samo na madžarski proglas, ki leži pred menoj in katerega so izdali in podpisali za »Nemško politično in gospodarsko društvo v Sloveniji«. dr. Lothar Mühleisen, Valerijan Spruscutina, dr. Valter Riebl in dr. Camillo Marocchini. Uvodoma pravi ta proglas na Madžare, da se v Sloveniji živčih 70.000 Nemcev že več let bori za svoje narodne, kulturne in gospodarske pravice, navaja cilje svojega boja, ki so: »nemška šola, kulturna avtonomija in kulturna ter narodna samoodločba« ter prehaja potem na ugotovitev stikov te nemške manjšine z voditelji madžarskih ra-

oni, katerih cilj je doseči s svojo politiko to, da bodo člani drugih narodnosti, madžarski in nemški sodržavljeni tudi še nadalje slabši in zalirani.« Potem govori proglas o praznih obljubah slovanskih strank, katerim naj Madžari ne nasledijo, o skupnem delovanju za boljšo bodočnost in o obljubi, da se bodo zavzemali za madžarsko narodno manjšino s isto vnemo kot za svojo nemško. »Z vestno in pošteno dušo lahko rečemo«, pravi proglas, »da se bomo borili za vašo krvavo ranjeno narodno pravico z ravno isto ljubeznijo, nesebičnostjo in odločnostjo kot se bomo borili za koristi našega naroda.« Odkrito priznava ta proglas, »da so na razpolago sloječi nemški glasovi v Sloveniji zelo maloštevilni in premaloštevilni, da bi zadostovali za izvolitev manjšinskega poslanca«, to se bo pa gotovo zgodilo tedaj, če bodo zanj glasovali tudi Madžari. S skupno močjo bo izvoljen vsaj en nemški poslanec, »ki se bo z nemško poštenostjo in vestnostjo postavil na branik za doslej teptane pravice nemške in madžarske manjšine«.

Ta zanimivi nemški proglas na prekmurske Madžare in madžarone končuje s sledečo karakteristično tirado, ki že daleko presega meje manjšinske politike: »Madžarski bratje! Združimo se za skupno delovanje; podpirajmo se z vzajemnim delom in zasledimo v prijateljstvu primer svojih prednikov, ki jih je stoletja vezalo skupno prijateljstvo. Naš narod se je s svojim težkim delom zopet dvignil iz pomanjkanja, siromaštva in poloma. Kot odlomek nemškega in madžarskega naroda se združujemo za skupno pravico na skupno delo. Mi Nemci smo pripravljeni, da z našo politično organizacijo in z izkušnjo na polju manjšinske politike podpiramo Madžare in jim pomagamo pri osnovanju tako potrebne politične gospodarske in kulturne organizacije. Akoravno je madžarska narodna manjšina v Sloveniji tako potlačena in zbegana, ima vendar sveto pravico, da ohrani svojo narodno, jezikovno in kulturno značajnost. Daj Bog, da bi po letih zaliranja in strahot Nemci in Madžari v Sloveniji našli edino pravo skupno polje«.

O tem proglasu se mi zdi najprej potrebno naglasiti, da je prava madžarska narodna manjšina v Prekmurju zelo maloštevilna. Pravi Madžari so naseljeni samo v Dolnji Lendavi in severno od nje vzdolž sedanje meje ter v Hodošu na severu. Ti Madžari so deloma kolonisti iz prejšnjega stoletja (prej Madžarov tam sploh ni bilo), deloma pa so samo madžaroni, t. j. Slovenci, ki so pod prejšnjim režimom postali politično Madžari. V ostalih predelih je le par raztresenih Madžarov, vsi ostali so madžaroni in se torej ne morejo prištevali k narodni manjšini. Ti naši prekmurski Madžari imajo svoje šole z madžarskim učnim jezikom, svoje domače učiteljske, svoje organizacije, v madžarskem jeziku pisane časopise itd. Preskrbljeni so torej z vsem stopostotno bolje kakor 100.000 naših slovanskih bratov na Koroškem ali pa 10.000 naših ljudi v Porabju na Madžarskem, kjer ni niti ene same slovenske šole in niti ene slovenske organizacije!

Vsled tega moramo na najodločnejši način protestirati proti temu, da se govori o zatiranju in preganjanju madžarske narodne manjšine v Prekmurju in da se hoče z nemške strani ustvariti umeten razdor med temi priseljenimi Madžari in našimi prekmurskimi rojaki ter potem posebne politične, kulturne in gospodarske organizacije restavrirati nekdanje madžaronske. Tu bomo znali Slovenci odločno in složno braniti svojo stvar, zato svetujemo našim Nemcem, naj se ne vlikaajo v stvari, katere se jih ne tičejo! Roke proč od slovenskega Prekmurja! O nacionalnem, kulturnem in gospodarskem zatiranju Nemcev na Štajerskem bomo pa spregovorili še posebej in s pomočjo statistike.

— M. — S. —

Politične vesti.

— Kaj je z esdeesarskim demokratskim blokom? Zlasti pred občinskimi volitvami v Ljubljani je esdeesarski tisk dan na dan pisaril, kako da je vse že pripravljeno za ustanovitev esdeesarskega demokratskega bloka in kako samo še vprašanje nekaj ur, — ki so se pa sveda vsak dan podaljševale — da ta demokratski blok prevzame vlado. Mi smo tedaj dejali, da je vse to pisanje o esdeesarskem demokratskem bloku navadna volivna farbarija, ki se bo takoj nehala, ko bodo občinske volitve minile. Tako se je tudi zgodilo in esdeesarski demokratski blok tvori samo Pribičević in Radič, dočim o velikem demokratskem bloku ni več niti govora. Veliko vprašanje pa je, kako dolgo bosta ostala skupaj še Pribičević in Radič? Ko bosta oba spoznala, da vsa njih koalicijska ne pomeni mnogo, bo najbrže tudi konec te koalicije, kajti zaenkrat imata od nje samo ta »dobček«, da si medsebojno škodujeta na reputaciji. Menda niso radičevci preveč navdušeni nad zvezo z »batinašci« in tudi integralni Jugoslovenci od SDS ne bodo preveč navdušeni, da delajo danes isto politiko ko mirotvorec Stjepan Radič.

— Boj za skupščinskega predsednika. Dne 20. oktobra se pričenja redno zasedanje skupščine in tedaj bo izvoljeno novo stalno predsedstvo. Boj za predsedstvo pa se je razvil že danes. Radikali bi na vsak način hoteli, da bo izvoljen za predsednika radikal in kot njihov kandidat se v prvi vrsti imenuje sedanji začasni predsednik dr. Perić. Nekateri demokrati pa zahtevajo, da mora biti novi predsednik demokrat. Kot svoja kandidata imenujejo dr. Ribarja in Pečića. Če bi radikali sploh pristali, da dobe demokrati predsednika, potem je sigurno, da bi se izrekli pri le za dr. Ribarja, ker je Pečić izrazil pri le za Davidoviča. Vendar pa radikali upajo, da bo izvoljen dr. Perić za predsednika, ker pripada po parlamentarnem redu predsednik skupščine najmočnejši stranki.

— Bolgarski tisk o odnosih z Jugoslavijo. »La Bulgaria« piše, da je kriza vsled oboje-

stranske dobre volje srečno premagana in da se ni bati novih komplikacij. Prijateljski odnosaji med Bolgarsko in Jugoslavijo vsled atentata na generala Kovačevića sploh niso bili ogroženi. Glasilo bolgarskih socialističnih demokratov »Narod« pa proglašja, da interesi Bolgarske ne morejo biti žrtvovani ciljem Makedoncev. Volja vseh merodajnih krogov je, da se ohrani mir in doseže sporazum s sosedi. — Glasilo narodno liberalne stranke »Nezavisnost« proglašja, da mora postati volja, živeti v dobrih odnosajih z Jugoslavijo, vrhovni zakon. Sofijsko »Slovo« naglašja mirno postopanje beograjskih in sofijskih krogov in obsoja pisanje beograjske demokratične »Pravde«. Nobena stvar ne zasluži večje obsodbe, pravi »Slovo«, kakor prilivanje olja na ogenj. Usoda dveh sosednih narodov je preveč dragocena, da bi se o njej tako lahko-miselno razpravljalo v dnevnem tisku.

— Težak položaj rumunske vlade. Kakor znano se rumunska seljačka stranka iz protesta proti Bratianu-u ni udeležila prestolnega govora. Čeprav nima seljačka stranka dosti mandatov, vendar pa ve ves svet, da bi imela pri količjak svobodnih volitvah večino v parlamentu. Zato je njena odločnost pri otvoritvi parlamenta zadala Bratianovi vladi težak moralen udarec. Položaj Bratianua pa se je poslabšal še posebej vsled tega, ker se je seljačka stranka odkrito izjavila za princa Karla in je tudi rumunska kraljica-mati za Karlov povratek. Vlada je vsled tega poslala na Sedmograško, kjer je seljačka stranka najmočnejša, močne vojaške čete. Vsled neurejenih razmer tudi ni mogel dobiti Bratianu zunanje pomoči, ki ga je iskal v tujini.

— Obnovitev papeževе države. Diplomatski dopisnik »Daily Telegraph« piše, da je Mussolini edini Italijan, ki more v soglasju z vsem italijanskim narodom odstopiti del italijanskega ozemlja Vatikanu. Nemogoče je misliti, da bi Vatikan dovolil, da izide v »Osservatore Romanu« znani članek o obnovitvi papeževе države, če ne bi bila predpogajanja o tem že ugodno zaključena. — Konservativna »Morning Post« pa poroča iz Rima, da dobi Vatikan svojo dosedanja posest in ozek pas zemlje do morja. — Pariški »Matin« pa poroča, da bo sporazum med italijansko vlado in Vatikanom o obnovitvi papeževе države sklenjen najbrže po martu, kakor ga je med vojno izdelal vodja centryma Erzberger. Po tem načelu bi dobil Vatikan ves mestni del Rima na levem bregu Tibere ter širok pas zemlje do morja in svoje posebno pristanišče.

— Volitev zaupnikov v avstrijski vojski. Pri sobotnih volitvah je socialno - demokratski »Militärverband« padel za 84 mandatov, nepolitični (vladni) »Wehrbund« je pridobil 80 in nemška vojaška strokovna zveza 6 mandatov. Pri teh volitvah je šlo za 259 mandatov, od katerih so dobili: Nepolitični (vladni) Wehrbund 134 (preje 54), socialno - demokratski »Militärverband« 118 (preje 202) in nemška vojaška strokovna zveza 7 mandatov (preje 1). Razmerje glasov je bilo sledeče: volilnih upravičencev 18.143 (prejšnje leto 17.478), oddanih glasov je bilo: za Wehrbund 6.538 (preje 3.863), za nemško vojaško strokovno zvezo 659 (290), in za socialno-demokratski »Militärverband« 9243 (11.170).

— Angleške volitve bodo šele l. 1929. V Cardiffu je imel ministrski predsednik Baldwin velik političen govor, v katerem je med drugim dejal, da bodo angleške volitve šele l. 1929 in ne že preje kakor se je precej splošno pričakovalo. Baldwin je utemeljeval pozne volitve s humoristično opazko, da treba dati labouristom čas, da se organizirajo z ozirom na protisindikalni zakon, ki bo sveda neznansko povečal njih volivne izglede. — Listi pišejo, da se opazja v konservativni stranki latentna kriza in da je v tem faktični vzrok za odločitev volitev. Sicer pa so politični krogi mnenja, da bo prevzel vodstvo konservativne stranke Churchill.

Kratke vesti.

Turška vlada je baje naročila v Italiji dve bojni ladji.

Dr. V. Wutte, ki je bil aretiran vsled milijonskih prevzar, se sme zagovarjati na svobodi proti kavciji 100.000 šilingov.

Chamberlain, angleški zunanji minister bo danes 64 let star.

Franciska letalca Costes in Le Brix sta kot prva letalca preletela južni Atlantik in sicer 3200 km v 21 in pol urah.

Načrt novega nemškega šolskega zakona je nemški državni svet (Reichsrat) odklonil in sicer s 37 proti 81 glasovom. Nemška vlada bo sedaj predložila načrt parlamentu in ni izključeno, da tudi tu ne dobi večine. V tem slučaju bo parlament razpuščen in razpisane nove volitve.

Šah.

Poraz dr. Vidmarja.

4. Kolo je prineslo nepričakovan poraz dr. Vidmarja, ki je izgubil proti Retiju. Partija je bil sicer prekinjena v neugodni situaciji za Vidmarja, ki je imel celega kmeta manj, vendar pa so Vidmarjevi prijatelji upali, da si pripori Vidmar remis. To se pa ni zgodilo in je po 58. potezi zmagal Reti. — Colle je premagal Fairhursta že v 37. potezi. Indijska igra Winter — Marshall se je končala remis. — Ostale partije še niso bile končane. Tako je bila prekinjena partija Colle — Yates po 74. potezi, Yates — Bogoljubov po 51., pozicija Bogoljubova pa je znatno boljša. — Farktaker je prekinil partijo s Thomasom po 51. potezi in ima kmeta več. Niemcovič bo proti Buergerju skoraj gotovo dobil.

Stanje po 4. kolu: Marshall, Reti in Winter 2 in pol, Bogoljubov, Niemcovič in Tartakower 2 in vsi še eno nekončano partijo, ki je bodo skoraj gotovo dobili, Vidmar 2, Colle 1 in pol (1), Yates 1 (2), Buerger 1 (1), Fairhurst 1, Thomas 0 (1).

5. kolo. Remis so bile partije: Buerger-Colle in Marshall-Tartakower. Zmagal je Bogoljubov nad Winterjem, Niemcovič nad Thomasom, dočim sta bili partiji Vedmar-Yates in Fairhurst-Reti prekinjeni.

Dnevne vesti

— **Kralj v Topoli.** Kralj Aleksander I. je odpotoval v Topolo, kjer ostane dalje časa. V Topoli se nahajala tudi kraljica Marija in prestolonaslednik Peter.

— **Sotrudnik lista »Echo de Paris« v Beogradu.** Te dni se mudi v Beogradu londonski sotrudnik pariškega lista »Echo de Paris« Raymond La Coste, velik prijatelj našega naroda G. La Coste ostane v naši državi kakih 14 dni, ter obišče vsa večja mesta. Poslala ga je redakcija njegovega lista, da napiše o naši državi par člankov.

— **Redukcija carinskih uradnikov.** Z ozirom na to, da so mnoge manjše carinarne ukupne ter bo njihovo poslovanje tekom meseca dni popolnoma likvidirano, se izvede obširna redukcija carinskih uradnikov. Reduiranih bo okrog 200 oseb.

— **Razmestitev učiteljev kmetijskih šol.** V poljedelskem ministru se pripravljajo ukaz o razmestitvi kmetijskošolskih učiteljev. Izpolnijo se vsa nezasedena mesta.

— **Podpore za zgradbo osnovnih šol.** Proračunski kredit, iz katerega so se nakazovale siromašnim občinam podpore za gradnjo osnovnih šolskih poslopij, je izčrpan. Vsi deli tega se prelože za podpore v bodoče leto. Vse bodo več sprejemale, dokler ne stopi v veljavo proračun za leto 1928/29. V načrtu tega proračuna je predviden za omenjene podpore večji kredit kot je bil odrejen za proračunsko leto 1927/28.

— **Kongres »Jadranske Straže«.** Dne 30. t. m. se vrši v Beogradu I. kongres »Jadranske Straže«, ki se ga udeležijo delegati iz vse države. Kongres se bo pešal predvsem z vprašanjem organiziranja enotne propagande za naš Jadran.

— **Škofska konferenca v Zagrebu končana.** Konferenca katoliških škofov v Zagrebu je bila v nedeljo zaključena. O sklepih se izda danes uradno komuniké.

— **Politični emigranti se z odlokom ministra za narodno zdravje oproščajo plačevanja bolniških stroškov v vseh državnih, samoupravnih in drugih javnih bolnicah.**

— **Nov list v Sarajevu.** Iz Sarajeva poročajo: Urednik »Slobode« Borivoje Gavrilović namerava ustanoviti v Sarajevu nov mesečnik z naslovom »Izseljenički magazin«. Kot je razvidno že iz naslova, je namenjen mesečnik v prvi vrsti našim izseljencem. Posebno pažnjo bo posvečal list Bosni, Hercegovini, Črni gori in južni Dalmaciji.

— **Uradni list št. 106 z dne 17. t. m. objavlja naredbo ministrstva za socialno politiko, s katero se izpreminjajo tabele za izračunavanje za zavarovanje delavcev zoper nezgode.**

— **Iz poštne hranilnice službe.** Računovodja poštne hranilnice v Ljubljani Zmagoslav Porekar je premeščen k poštni hranilnici v Beograd.

— **Posojilo mesta Osijek vendarle odobreno.** Kot poročajo, se je posrečilo osiješki mestni občini v zadnjem trenutku vendarle doseči pri finančnem ministru odobrenje za famozno posojilo 2.000.000 dolarjev, dasi je za najmanjše posojilo pravzaprav edino kompetentno samo redno mestno zastopstvo.

— **Iz velikega vojnega ukaza.** Premeščeni so sledeči mornariški oficirji-Slovinci: na kr. brod »Jastrebe« korvetni por. Kazimir I. Renčelj, doslej pri komandi rečne plovbe, na bojni čoln »Uskok B« korvetni por. Stanislav F. Cvir, doslej pri komandi orožja, k mornariški komandi poročnik bojnega broda I. razreda Vladimir M. Kostanjevec, sedaj na bojnem brodu »Dalmacija«, v strojno podoficirsko šolo korvetmaja, na brodu »Dalmacija« pa korvetni poročnik Franjo A. Flego, doslej na torpedovki »T 2«, k pomorski vojni akademiji san. poročnik dr. Anton Štor, doslej v stalni mornariški bolnici, za knjigovodjo pomorskega arzenala admin. podp. Anton J. Sparovec ter za komisarja stalne morn. bolnišnice adm. podp. Janko F. Sedej, doslej blagajnik marit. oddelka pomorskega arzenala. — Za pripravništvo za generalštabno službo so sprejeti: knj. kap. Rade J. Avšič, artijl. kap. France M. Stropnik, peš. poročniki: Vjekoslav Križanič, Stefan S. Kos, Anton J. Sabati, Josip J. Hočevar in Viktor A. Bač, artijl. por. Vekoslav Kolb in inž. por. Stefan A. Neuberger. — Kot slušatelji nižje koenjenške šole so sprejeti poročniki: Vladimir J. Rogoz, Vladimir J. Gradnik ter podporočniki: Juri I. Remenar, Viktor V. Kramarič in Božidar M. Blažič.

— **Poroka Pašičeve hčere.** V Beogradu se je poročila Pašičeva hčera Djura z ministrijalnim svetnikom Borićem, ki je vzbudil svoječasto s svojo zaroko z ameriško milijonarko Miss Backer veliko senzacijo.

— **Kosciuskovo srce v varšavski kraljevski palači.** Zbirke poljskega narodnega muzeja, ki so ga ustanovili za časa razdelitve njihove domovine poljski emigranti v Eapswillu v Švici, so bile prepeljane v štirih vagonih na Poljsko. Za najbolj dragoceno komad se smatra v zlati šatuli mumificirano srce poljskega nacionalnega junaka Tadeja Kosciuszka. To nacionalno relikvijo sta spremila dva švicarska oficirja do poljske meje, kjer jo je sprejela v soboto oficirska častna straža poljskega vojnega ministarstva, ki jo je prinesla najprej v staro var-

šavsko kraljevo palačo, sedež predsednika poljske republike.

— **Zensko gibanje v Siriji.** Te dni je poselila francoskega komisarja v Bejrutu deputacija 500 žensk iz Damaska. Deputacija je prosila francoskega komisarja, da naj vpliva na vlado v Damasku, da bo dovolila muslimanskim ženam, da bodo smele hoditi po ulicah brez pajčolanov. Če muslimanske feministke ne zahtevajo nič drugega — bi bilo samo pravično in pametno, da bi se jim ugodilo.

— **Kako degradirajo kardinala.** Konsistorij, ki se sestane meseca decembra v Rimu, bo izvedel v današnjih dneh redko ceremonijo slovesne odstavitve kardinala. Cerkevni knez, ki ga bo zadela nesreča degradacije, je francoski kardinal Villot. Villot se je zavezal za royalistično gibanje, zato ga je Vatikan prisilil, da se od odpove kardinalskemu dostojanstvu. Pri ceremoniji se bo uporabila odstavitvena formula, ki jo je predložil papež Gregor XVI. leta 1833, ko je odložil kardinal Odescalchi kardinalsko čast. Formula se glasi: »S polnomočjem Boga, vsegamaoženega, blaženih apostolov Petra in Pavla in s svojim lastnim vzajemno na znanje, da se odpoveduje kardinal X. kardinalski časti in z njo vezanim privilegijem. V bodočnosti e naš brat ne bo smel več nazivljati kardinalom ter ne bo imel pri kardinalskih aktih več niti aktivne niti pasivne glasovalne pravice, zlasti ne pri volitvi papeža. V to svrhu ga odvezemo od priseg, ki jih je položil ob priliki svojega imenovanja.«

— **Ghandi proti pušenju.** Znani indijski voditelj Ghandi je započel kampanjo proti pušenju. V Madrasu je imel govor, v katerem je pozivljaval poslušalce, da naj ne pušijo niti domačih niti inozemskih tobačnih proizvodov, češ da pušenje zelo škoduje živcem ter se razvije navadno v nepremagljivo strast. Dejal je: »Kako more dijak oskruniti svoja usta tako, da jih izpremeni v dimnik?« — Ghandi je jel nastopati tudi zoper uživanje kave in čaja.

— **17leten urednik.** Da pišejo tuintam v liste mladeniči, ki spadajo pravzaprav edino le na šolsko klop, ni nič nenavadnega, toda 17leten urednik je vsekakor novum. Na Dunaju je prišel izdajati podjetni 17letni mladenič Barth Wehrmalt list »Der Neuen Jugend«. Sotrudniki lista, ki obravnavajo vse mogoče sodrerne probleme, so tudi odrasli. Na zunaj zastopa penelerja sicer njegova mama, ker mu razrednik ne dovoli, da bi figuriral kot izdajatelj, vsekakor pa je in ostane zgolj njegova zasluga, da je ustanovil list, pri katerem ni zaslužiti drugega kot čast v borbi kulture zoper nekulturo, posebno zoper nekulturo rekordne blaznosti.

— **Požar v centralnem zaporu v Skoplju.** V soboto ob 6.40 je izbruhnil v centralnem zaporu v Skoplju, v katerem so zaprti obtoženi bolgarski dijaki, požar. Gasilci in vojaštvo so bili takoj na licu mesta ter so pričeli gasiti. Podvzete so bile vse mere, da se prepreči, da ne bi kdo od arestantov pobegnil. Splošno se domneva, da je bil požar podtaknjen.

— **Otroška hrbtna paraliza.** V kirurški oddelku v Maribor je bil pripeljan otrok, ki je zbolel na hrbtni paralizni. Vodstvo bolnice je otroka takoj izoliralo, da prepreči širjenje nalezljive bolezni.

— **Ce razzali klovnski Mussolinija.** Iz Dubrovnika poročajo: Cirkus »Arenac«, ki je bil izgnan iz Sarajeva, ker se je norčeval klovnski iz Mussolinija, se je v Sarajevu in Mostarju zadržal. Cirkus je prispel te dni v Dubrovnik. Ker ni mogel poravnati transportnih stroškov, ga je dala železniška uprava prodati na javni dražbi. Cirkus je bil prodan za 8000 dinarjev. Medtem je dovolil kupec prejšnjemu lastniku, da je dajal kljub temu še nadaljnje predstave. Čisti dobiček sta delila. Predstave so bile tako dobro obiskane, da je zaslužil prvotni lastnik cirkusa toliko denarja, da je od svojega naslednika cirkus zopet odkupil. V kratkem odpotuje cirkus v Split, kjer upa, da se mu bo norčevanje iz Mussolinija prav tako dobro izplačalo.

— **Samomor poštara v Debeljaci.** Iz Pančeva poročajo: Poštna uradnica Marija Bergeč je med eskorto na poti od Debeljace v Pančevu izvršila samomor. Bergečeva je bila osumljena, da je pri poštnem uradu v Debeljaci poverila 100.000 dinarjev. Pri poštnem uradu je uvedena najstrožja preiskava.

— **Štefica Vidačič v filmu.** Štefica končno nastopa v Berlinu v filmu, in sicer v filmih: »Tajna sila« in »Tri Evine hčere«.

— **Drzen rop je bil izvršen te dni v eni od najbolj prometnih ulic Marseille-a.** Ko sta stopila dva uslužbenca neke tovarne za olje iz banke, v kateri sta inkasirala 17.000 frankov, sta ju napadla dva maskirana individua z naperjenimi revolverji. Lopova sta iztrgala inkasantom torbico z denarjem, skočila v avtomobil, oddala na množico, ki ju je hotela ustaviti, par streliv ter neznano kam izginila.

— **Velika letalska nesreča.** V Saint Antonu v Texasu je strmoglavil iz velike višine na zemljo aeroplan, v katerem se je nahajalo razen pilota 5 potnikov. Vsi ponesrečenci so mrtvi.

— **15 otrok ranjenih ob priliki eksplozije.** V Stuttgartu je pri čiščenju kanala bilo najdenih več granat in drugega streliva. Deca, ki se je igrala v bližini tega kanala, je pobrala nekaj vžigalnikov granat. Eden od skupine otrok je udaril po vžigalniku, ki je — logično — eksplodiral in težko ranil — 15 otrok.

— **Smrt med vrtnicami in klinčki.** V Budimpešti je izvršila neka dama samomor, ki ga je oleskala z vrtnicami in klinčki. Eksaltirana 23letna dama je položila v sobi na preprogo blazino, si nastlala okoli blazine vrtnice in nageljnov ter si pognala kroglo v glavo.

— **Velik pretek med ameriški fašisti in Italijani v Hobokenu.** Te dni, ob priliki Kolombove proslave so organizirala italijanska

društva v Hobokenu obhod po mestu, katerega se je udeležilo okrog 4000 Italijanov. Ameriški fašisti so napadli Italijane s kamenjem. Razvil se je splošen pretep. Več ameriških in italijanskih zastav je bilo raztrganih, več tucatov oseb pa lažje ali težje ranjenih. Večje število oseb je bilo aretiranih.

— **Srpnjel je ubil dva otroka.** V bližini Brna se je dogodilo. Troje otrok se je igralo s srpnjelom. Dva sta plačala igranje z življenjem, dočim se tretjemu ni nič zgodilo.

— **35letne ženske so najlepše.** Nedavno je izdal angleški zdravnik dr. Charles R. McKenna knjigo, v kateri dokazuje, da doseže ženska višek fizičnega razvoja med 25. in 30. letom svojega življenja — zlasti kar se tiče lepote. Zoper to trditve je nastopila sedaj znana igralka Ewelyn Laye, ki trdi, da doseže ženska šele s 35 leti višek razvoja vseh svojih čarov, ker je s 35 leti tudi duševno šele popolnoma razvita. Šele s 35 leti je ženska v stanu, da se z moškim pametno zabava in šele s temi leti se je naučila se oblačiti čim najbolj mikavno. In kar je glavno: šele s 35 leti zna ženska pravilno uporabljati najbolj dragoceni in najbolj nevarni zaklad, ki ga poseduje — svojo lepoto.

Ljubljana.

1— **Odgovor moških na gibanje za žensko volilno pravico.** V Ljubljani se ustanavlja društvo za pobijanje feminizma.

1— **Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana priredi v soboto, dne 22. oktobra 1927 ogled cementne tovarne v Trbovljah.** Odhod iz Ljubljane z osebnim vlakom ob 14. uri 15 minut. Člani naj prijavijo udeležbo I. tajniku do petka, dne 21. t. m.

1— **Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana sklicuje članski sestanek na petek, dne 21. oktobra 1927, ob 20. uri v družabnem lokalu na Kongresnem trgu št. 1.** Na dnevnem redu bo razprava o natečajih. Vabijo se člani in vpeljani gostje.

1— **Flanelo, barhand, belo in rujavo blago** dobile najceneje pri Franc Pavlin-u, Gradisce 3.

Celje.

c— **Koncert Zagrebškega Tria,** ki se je vršil v nedeljo ob 11. uri dopoldne v mali dvorani Celjskega doma je sijajno uspel. Kljub temu, da se je vršil dopoldne, je bil obisk zelo zadovoljiv. Igra vseh članov je bila tehnično in umetniško dovršena. Gdč. Elviri Maršič-evi je bil poklonjen velik šopek cvetic Občinstvo je umetnikom navdušeno ploskalo.

c— **Krajinski odbor udruženja vojnih invalidov v Celju namerava prirediti s sodelovanjem dramatičnega oddelka ZV iz Ljubljane dne 6. novembra t. l. dramatično predstavo v prid fonda za največje invalide.** Krajinski odbor naproša društva, da se blagohotno ozirajo na to predvete, da bo tudi v gmočnem oziru povoljno uspeša.

Novi načrt stanovanjskega zakona.

Ministrski svet sprejel stanovanjski zakon.

Ministrski svet je sprejel 14. t. m. načrt seji ministrskega sveta je bil sprejet načrt zakona o spremembah in dopolnitvah stanovanjskega zakona od 15. maja 1925 in 23. oktobra 1926 v končnoveljavnem besedilu. Predlog tega zakona se glasi po izpremembah in dopolnitvah takole:

Cl. 1. Prilisa izseljevanja najemnikov, zasčitenih z zakonom o stanovanjih od 15. maja 1925 in 23. oktobra 1926, iz stanovanj na katere se nanašajo omejitve navedenih zakonov se odlože brez razlike, ali je najemnik zakonov pristal na odpoved ali ne, dokler najemnik ne najde drugega stanovanja, v katerega bi se lahko vselil, najdalje pa do 1. maja 1928. To velja tudi za tiste najemnike, ki jim bo po čl. 3. tega zakona stanovanje odpovedano po 1. novembru 1927.

Cl. 2. Od 1. novembra 1927 dalje preneha izvedenjski slučaj po čl. 4. tega zakona, vsako dodeljevanje stanovanj.

Stanovanjska sodišča se ukinejo. Njihova pristojnost preide s 1. novembrom 1927 na redna sodišča.

Cl. 3. Stanovanja, na katere se do 31. oktobra 1927 nanašajo omejitve zakona o stanovanjih od 15. maja 1925 in 23. oktobra 1926, lahko gospodar v času od 1. novembra 1927 pa do 1. maja 1928 vsak čas odpove in svobodno odda najemnikom, ki že stanujejo v takšnih stanovanjih.

Ce se najemnik stanovanja, na katerega se do 31. oktobra 1927 nanašajo omejitve zakona o stanovanjih od 15. maja 1925 in 23. oktobra 1926, izseli, pa ni v istem mestu dobil drugega takšnega stanovanja, ostane gospodarju izpraznjeno stanovanje svobodno na razpolago brez vsakršnih omejitev.

Istotako ostane gospodarju na svobodno razpolago stanovanje, katerega ne bi mogel oddati v roku enega meseca po izpraznitvi po predpisih odstavka 1. tega člena.

Cl. 4. Gospodar, ki odda stanovanje, na katerega se do 31. oktobra 1927 nanašajo omejitve zakona o stanovanjih od 15. maja 1925 in 23. oktobra 1926 v nasprotju s predpisom čl. 3, ali ki v roku enega meseca po izpraznitvi ne bi hotel oddati, oziroma ga zaradi za sebe, se kaznuje po pristojnem sodišču z denarno kaznijo 1000 do 5000 dinarjev, dotično stanovanje pa se odda kateri

od oseb, navedenih v zakonu od 23. oktobra 1926.

Pritožba proti tej razsodbi ne odloži nje ne izvršitve.

Cl. 5. Če se je najemnik, kateremu je gospodar oddal stanovanje v nasprotju z odredbami čl. 3., že vselil, mora stanovanje v roku osmih dni, potem ko je bil obveščen o razsodbi pristojnega sodišča o kazni po čl. 4. izprazniti, sicer bi ga izvršilna oblast v roku 24 ur prisilno izselila.

Ravno isto velja tudi za gospodarja, ki se je v nasprotju s predpisi čl. 5 sam vselil v izpraznjeno stanovanje.

Cl. 6. Veljavnost odredb čl. 11 zakona o stanovanjih od 15. maja 1925 oziroma čl. 6 zakona od 23. oktobra 1926, o dovoljeni višini najemnine za stanovanja, na katero se do 31. oktobra 1927 nanašajo omejitve zakona o stanovanjih od 15. maja 1925 oziroma 23. oktobra 1926, in sicer za osebe po čl. 6. zakona od 23. oktobra 1926, se podaljšuje do 1. maja 1928.

Na stanovanja, ki ne odgovarjajo splošnim gradbenim predpisom in najvažnejšim higijenskim pogojem, ostanje odredbe 1. odstavka tega člena tudi po 1. maju 1928.

Na katere stanovanja se to nanaša, bo predpisal minister za socialno politiko s pravilnikom v sprejznanju z ministrstvom za javna dela in ministrstvom za ljudsko zdravje.

Cl. 7. Najemnikom, ki spadajo pod omejitve zakona od 15. maja 1925 oziroma 23. oktobra 1926, ki po odpovedi stanovanja v roku treh mesecev ne bi sebi našli drugega stanovanja, lahko gospodarji od tega roka dalje povišajo najemnino tudi preko višine, ki jo določa čl. 11 stanovanjskega zakona od 15. maja 1925 oziroma čl. 6 od 23. oktobra 1926, in sicer največ za četrtino dosedanje najemnine.

Najemnikom, katerim se je stanovanje odpovedo pred 1. novembrom 1927, lahko gospodarji v navedenem slučaju povišajo najemnino z ozirom na 1. odstavek tega člena od 1. februarja 1928 dalje.

Cl. 8. Veljavnost odredb 4, 5, 10 g. d. ž. c. stanovanjskega zakona od 15. maja 1925 ostanje v veljavi do 1. maja 1928.

Cl. 9. Minister za socialno politiko se pooblašča, da lahko izda potrebne naredbe za izvršitev tega zakona.

Cl. 10. Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko ga kralj podpiše. Obvezno moč pa dobi s 1. novembrom 1927.

Našemu ministru za socialno politiko priporočamo, da ta zakon razglaši vsem našim ministrom in da skrbi za njegovo izvršitev. Oblastem pa zapovedujemo, da po njem postopajo, vsem in vsakemu pa, da se mu pokorava.

Prosveta.

Dr. Božidar Širola: Aratorij Sv. Ciril in Metod. To najnovejše odlično delo hrvatske zborovske literature, ki je prožeto pravega slovanskega in cerkvenega duha izjava v Ljubljani v soboto 22. t. m. Hrv. pjevačko društvo »Kolo« z Zagreba. Aratorij se odlikuje po platičnem slogu, pisan je v arhaičnem tonu, v svoji harmoniji pa je preprost in v izpeljavi posameznih del le nekako polumoderen. V posameznostih je delo moistrosko izpeljano ter izredno zanimivo. To je navdušilo angleško družbo, da je sprejela dr. Širolov oratorij v oficijelni del letošnjih glasbenih svečanosti v Frankfurtu. Vsebinska je v kratkem sledeča: Letopisec Crnorizac Hrabar je popisal življenje svetih bratov Cirila in Metoda ter bere ta življenjepis svojim sobratom. V Solunu sta bila doma. Metod je bil že knez, a se je odrekel svetlu in šel v samostan, ko je bil brat Ciril še mlad. Pozneje ga je pozval car v Bizant, da bodi součenelec mlademu careviču. Tu spozna prave in pa poganke nauke. Ciril je obdržal svojo vero ter postal ugleden in učen. Tako je zmagal Janisa, ki je učil krivo vero in postal bibliotekar cerkve sv. Sofije. Dostojanstvenik Logotej je ljubil skromnega mladeniča-učenjaka ter mu ponudil svojo hčer za ženo. Da se temu izogne, zbežal je iz Bizanta ter se skril v samostanu pri bratu Metodu. Car je poslal k Cirilu poslanika, moravskega kneza Rafislava, da pride učiti njegov narod v pravi veri in v slovanskem jeziku. Oba sveta brata sta šla na Moravsko ter poslala slovanska apostola Zavidniki pa so ju zatožili papežu Hadrijanu in vsled tega sta morala v Rim na zagovor. Tu je Ciril težko obolel in umrl, a brat Metod je nadaljeval započeto delo. To je kratka vsebina oratorija, ki je brez dvoma eno najpomembnejših muzikalnih del naše glasbene literature. Predprodaja vstopnic za sobotni koncert v Matični knjigarni.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek 18. oktobra: Zaprto.
Sreda 19. oktobra: »Polnoč«, premijerni abonma.
Četrtek 20. oktobra: Zaprto.
Petek 21. oktobra: Zaprto.
Sobota 22. oktobra: »Polnoč«. — Red A.
Nedelja 23. oktobra: »Idealni soprog«. — Izven.
Ponedeljek 24. oktobra: »Hlapec Jernej«. — Red C.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Torek 18. oktobra: Zaprto.
Sreda 19. oktobra: Zaprto.
Četrtek 20. oktobra: Zaprto.
Petek 21. oktobra: »Ljubezen do treh oranž«. Premijerni abonma.
Sobota 22. oktobra: »Orlov«. — Izven.
Nedelja 23. oktobra: »Rigoletto«. — Izven.
Ponedeljek 24. oktobra: Zaprto.

Širite »Narodni Dnevnik«.

Gospodarstvo.

Konkurz Slavenske banke d. d. Zagreb.

Pred zagrebškim konkurznim sodiščem vršeni so likvidacijski nalogi, na katerem se obravnava priznanje obstoja prijavljenih terjatev, je v glavnem končan.

Predstavnik ljubljanskega upniškega odbora je zastopal na naroku terjatve, katere so bile potom njega prijavljene. Vsem terjatvam brez razlike so se priznale obresti do 24. septembra 1926 (dan otvoritve predkonkurza), ne pa do 19. maja 1927 (dan otvoritve konkurza), vsled česar pa upniki na kvoti, ki se jim bo izplačala, ne utrpel nikake škode: kar dobe v kvoti manje na obrestih, to dobe na glavnici.

Za naknadne prijave se bo obavil likvidacijski nalog 24. in 25. oktobra 1927.

Stalni upniški odbor se bo v smislu hrvatskega konkurznega zakona določil dne 29. oktobra 1927 v Zagrebu na upniškemu zboru, na katerem bodo delegati ljubljanskega upniškega odbora zastopali interese potom njega prijavljenih in zastopanih terjatev.

× Razstave in gospodarske prireditve v Turinu 1928. V Turinu (Italija) se bo priredila v teku l. 1928 vrsta razstav in gospodarskih revij. Tako bo tam od aprila do oktobra 1928 velika kemična razstava, na kateri bodo razstavile svoje proizvode tudi inozemske tvrdke. Nadalje se priredi tekom leta razstava svile in mod, poljedelska in kolonijalna razstava. Prijavnice se dobijo tudi v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

BORZE,

ponedeljek 17. oktobra 1927.

Devize in valute.

Ljubljana. Berlin 13.5393—13.5693 (13.56, 13.55), Curih 1094.1097 (1095.5), Dunaj 8 do 8.03 (8.015), London 276.3—277.1 (276.7), Newyork 56.65—56.85 (56.75), Praga 168 do 168.8 (168.4), Trst 309.5—311.5.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.79, London 25.25375, Newyork 518.56, Pariz 20.36, Bukarešta 3.23, Dunaj 73.175.

Efektii.

Ljubljana. Investicijsko posojilo 84.5—84.5 (84.5), Celjska posojilnica 164—0, Ljubljanska kreditna banka 138—0, Prašedion 850—0, Ruše 260—270, Stavnica 56—0, Sešir 104—0.

Sport.

ILIRIJA : PRIMORJE 2:1.

Zadnje srečanje med Ilirijo in Primorjem je zopet doneslo Iliriji zmago. Je sicer to pičla zmaga, vendar pa je moralno tem večjega pomena zanj. Z ozirom na prvenstveno tekmo beh rivalov je imelo Primorje močan argument o nerealnem izidu boja za točke, v tem, da se je sklicevalo na to, da ni moglo nastopiti kompletno. Ne more se reči, da zmaga Ilirije ni zaslužena. Obe moštvi sta si bili prilično enaki po močeh. Primorje si

cer tehnično boljše, Ilirija zato bolj odločna. Veselje je videti Pleša, Deklevo, Ladota, Gabeta, s kakšno rutino odpravijo pri dvobojih svojega nasprotnika. Mirne poteze, nič razburjenega mencanja in oklevanja, kaj bi napravili z žogo, ko jo dobe. Edina točka, ki menda še boli Ilirijo je njen srednji napadalec. Čirović se je vrnil nazaj v Slovana, v Neliu Zupančiču pa ni nadomestilo. — Primorje je igralo dobro, ni pa znalo izkoristiti šans, neodločnost je še vedno slaba stran moštva. Pozna se mu pomanjkanje težkih tekem, kjer edino se pridobi potrebno znanje. Opravičljivo pa je, da so razmere v Ljubljani take, da temu zaenkrat ni mogoče od pomoči. Sodnik g. Schneller srednji. — Publike rekordno število. Ne bi bila tekma Ilirija : Primorje, če bi seveda ne izrazila svojega navdušenja z indijanskim vpitjem. Zdi se nam, da je gotovim ljudem vsaka beseda in vsak opomin odveč. Pa jim Bog blagoslovi njihova grla in pamet.

Kaj je preostalo po veliki bitki. Soldiers Field Stadion, kjer se je vršil boksmatch Dempsey—Tunney, je izgledal drugi dan tako, kot bi bil divjal na njem vihar. Pri pospravljanju so našli na tisoče pozabljenih stvari, med njimi nič manj ko 6 komadov umetnega zobovja, 3 lucate klobukov, 2 površnika, en čevlji, veliko ključev, 10 kural, vsakovrstne kozarce in godala. Slednjič so našli tudi 500 praznih steklenic, o katerih vsebini ni bilo nikakega dvoma.

Mednarodne profesionalne rokoborbe so se pričele v nedeljo na Dunaju v cirkusu Central. Vdeležce se jih med drugimi tudi prvotni rokoborci, kakor Estonec Jan Jago, Rus Mihael Paradanov, Francoz S. Chevalier, Nemec Karel Kornatz in Rus Radko Petrovič. Če se bo tekma rečno vršila, bomo s uspehom poročali.

Velika nagrada. National Charitz Ballois Ltd. London priredi la mesec veliko tekmo v hoji na 1000 angleških milj (1609 km). Zanimanje za to tekmo je velikansko, ker dobi zmagovalce nagrado 1000 angleških funtov (275.000 Din). Nič manj ko 2000 tekmovalcev se je prijavilo, vsled česar je stavil prireditelj poseben pogoji, namreč, da se izloči vsak tekmovalc od nadaljnje vdeležbe, ki ne doseže vsak dan predpisani minimalni čas.

Nov svetovni kolesarski rekord na 50 km. Francoski dirkač Jean Rainand, ki je nedavno poskušal potolči svetovni rekord na eno uro Oskarja Egga ter pri tem predirkal brez pacemakerja v eni uri 42.175 km, je pred par dnevi prevozil 50 km na isti način v 1:11.16. S tem je prekosil rekord Alcida Ronssana ki ga je le-ta postavil v 1:12.30/4.

Nov ameriški rekord. Arhitekt Jenkins je napravil nov rekord ker je prevozil v zaprtjem avtomobilu, sistem Studebaker, ameriški kontinent od vzhoda proti zahodu v 77 urah 40 minut in s tem potolkel prejšnji rekord za 2 uri 15 minut.

Hoff postane zopet amater? Norveški listi poročajo, da je norveški savez Char-

lesa Hoffa rekvaficiral za amaterja. Norvežani upajo, da jih bo Hoff prihodnje leto zastopal v Amsterdamu, vendar pa ni izključeno, da mednarodna zveza te rekvafikacije ne bo priznala.

Tunney sviri mladino. Gene Tunney svetovni prvak plemenitega načina samobrambe (noble art of selfdefence) ne razume samo svojega poklica, ampak ima tudi sicer zelo pametne nazore. Tako se je namram novinarjem izrazil, da uspehi slavnih bokserjev večkrat zapeljejo mladino, da pustijo svoj meščanski poklic v nadi, da si pribori v par minutah premoženje, ki je večje ko zaslužek celega življenja. V boks, kakor povsod drugod, velja stavek: »Veliko poklicanih, malo izvoljenih.« Zato naj si vsak dobro opmisli, predno zažge vse moštve za seboj in se posveti temu trudapolnemu in nevarnemu poklicu.

Umrjeni Cena beg.

ČE IMA KDO Z MUSSOLINIJEV OPRAVITI.

Raziskovalec severnega tečaja, Roald Amundsen, je izdal knjigo, v kateri opisuje polet na severni tečaj. Knjiga sama na sebi ni bogve kakšne vrednosti, ima pa tudi zanimiv del, to je poglavje, kjer se Amundsen pritožuje zaradi Mussolinija. Amundsen je kupil, kakor znano, za polet na severni tečaj, v Italiji aeroplan za drag denar — 100 tisoč dolarjev. Mussolini pa se ni zadovoljil

s samim denarjem. Zahotelo se mu je tudi časti. Prisilil je Amundsen, da je vzel s seboj na polet spremljevalca-fašista, polkovnika Nobile-a. Brez pomislekov je Amundsen sprejel diktatorjevo ponudbo in to pač za to, ker ni poznal fašistovskih manir. Pri deljenju spremljevalca, gospod Nobile, pa je po kratkem letu postal nadležen. Ko je aeroplan vozil v smeri proti severnemu tečaju, je Nobile pokazal svoje pravo lice — brez daljšega besedičenja je dejal, da je vodja ekspedicije. Ker pa je arktična zemlja za Nobile bila neznana, je bila nevarnost, da ekspedicija ne uspe, če ne bi bil Amundsen buden in popušljiv. Najsmešnejši prizor na poletu pa je bil prizor, ko je aeroplan letel čez severni tečaj. Italijanski gospod polkovnik se je oblekel v galauniformo, pripel na prsi vsa odlikovanja ter spušil v globino duca italijanskih trobojnic. Vsi od ekspedicije so imeli sabo najpotrebnejše, gospod fašist, seveda po naročilu gospodane, pa svojo uniformo in kopo zastavic. Ko je potem aeroplan pristal v Alaski, je vse gledalo elegantnega in pudranega gospoda polkovnika, dočim so pusili vsi v nemar umazane raziskovalce. Junaški čin v galauniformo se je popolnoma obnesel. Ko se je Nobile vrnil v Rim, je fašistično časopisje povdarjalo, da je polet delo kulturne Italije — delo neumrljivega fašizma. Vse je dogodka opisuje Amundsen v izdani knjigi ter konča z besedami, da naj bo ta popis stvarilo za vsakogar, ki bi hotel imeti stike z Mussolinijem.

DVE ŽIDOVSKI ANEKDOTI.

Med vojno sta se srečala v istem strelskem jarku — tudi to čudo se je dogodilo — dva židovska vojaka. Eden je bil iz Rima, drugi iz Jeruzalema.

V kračnem sta se pričela pripraviti, kdo ima bolj imenitne prednike. In reče Rimljan:

— Kar ti trdiš o svojih prednikih, ni nič proti temu, kar so že storili moji. Ko so zadnjič kopali v Rimu, več kaj so našli? Žid. To je dokaz, da so že za časa rimskega cesarstva znali rimski židje telegrafirati.

»To vse skupaj nič in, se je oglasil Jeruzalemec. Ko so zadnjič kopali v Jeruzalemu, več kaj so našli?

— No.

»Nič!«

— In potem?

»Ali ne razumeš! V Jeruzalemu so tedaj poznali židje že brezžični brzojav.

—

K Rothschildu pride židovski prosilec in se predstavi: Samuel Kohn, svak gospoda Boga.

Ves divji ga vpraša Rothschild, kako se drzne imenovati se za svaka Boga.

Samuel Kohn pa odgovori: V Tansigu sta bili dve hčeri, Rebeka in Sara. Sara je bila polna zdravja, dočim je Rebeka vedno bolehal. Saro sem si vzel jaz, Rebeko pa gospod Bog. Nisem torej svak gospoda Boga.

Ilija Erenburg:

61

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(iz ruskega prevedel S. L.)

Halibjev je povedal številko. Iz aparata je zaslišal drobno brnenje zvonca. Minuto nato je pa rekel neznan glas:

— Halo?

Tedaj pa je drug, že izredno znan glas odgovoril:

— Jaz sa msem tukaj. Dober večer, mister Jaks.

Halibjev je molčal. Videl je, da so ga zvezali s tretjo stranko, vendar pa ni odločil slušala. Mogoče ga ni odločil vsled svojega sklepa, da bo sprejel tudi detektivski poklic, ali pa ga je premagala navadna človeška ljubosumnost. Če bi se bilo mogoče abonirati na pravico prisluškovanja tujim pogovorom, bi gotovo ne bilo malo ljubiteljev te zabave. Naj bo že tako ali drugače, Halibjev ni odločil slušala.

Eden od sobesednikov in sicer tisti, ki ga je drugi imenoval mistra Jaks, je govoril

strašno francoščino. Vsi samoglasniki so bili podobeni na odprti »e«, pa na »e« zelo dvomljive vrednosti.

Halibjev je le s težavo razumel, k sreči pa pogovor ni bil dolg.

— Dragi mister Jaks, čestitam! Vesela novica: našli smo briljant.

Se ko je slišal ta glas na daljavo nekoliko kilometrov, je Halibjev kar videl, kako se tresejo zadovoljni podbradki gospoda Ney-a.

— Našel ga je Gaston, naš ponos, krona detektivov Pariza. Jutri bo po vseh časopisih njegova slika.

— Kje ga je vendar našel?

— V drobovju papige. Vi veste, da so papige zelo požrešne...

Mister Jaks ga je prekinil:

— Oprostite, nimam časa. Jutri ob desetih bom sam ob desetih jutraj. Kakor sva se dogovorila, vam bom jutri tudi izročil ček na osemdeset tisoč dolarjev. Pazite, da vam ga kdo ne ukrade, vaši uslužbenci...

— Kar se tiče mojih uslužbencev...

— Oprostite, nimam časa. Jutri ob desetih torej... Na svidenje.

Glasova sta utihnili. Halibjev bi zdaj spet lahko zvonil gospodu Ney-u, njegova številka je bila gotovo svobodna. Kljub temu pa ni pozvonil, ampak je odšel od telefona. Urno je plačal kavo in se takoj odpravil domov. Na njegovem obrazu se je tajil tisti smehljaj, ki je zaznamoval tudi večer v prenočišču »Krim«, carigradski brolg, kjer je srečal plašljivega Zida in kajuto stare angleške miss, smehljaj, ki se je le redko imel priliko priplaziti k njegovim usnicam, izredno redek, poln navdahnjenosti smehljaj! Ko je stopil v hotel, se ni skrival pred Louis-om, ampak ga je celo sam poiskal. Brez vsakega kolebanja mu je pomolil svojo čudodelno dozo...

— Ta je zlata in stane najmanj tisoč frankov. Okoliščine me pa silijo, da jo prodam. Ravno kar sem zvedel, da mi umira mati, ki se zdravi v Mentoni in sem silno vznemirljen. Takoj moram k njej. Gospodinj! sem dolžan osemdeset frankov. To stvar vam

prodam za tristo. Osemdeset jih boste oddali gospodinj, dvajset si jih pridržite, dvesto jih pa rabim za pot. Ponavljam vam pa, da je stvar vredna najmanj tisoč. Z njo se vi obogatite.

Louis se je nezaupljivo dotaknil doze, vendar ga je pa gola damica z mandolino pregovorila. Lahko je mogoče, da tudi ne damica, ampak plomba: doza je le zlata! To pot Halibjev ni lagal.

Louis se je udal.

— Dvesto.

Ob drugi priliki bi bil Halibjev gotovo ogorčen in bi se začel patetično pogajati. Pa kaj bi govoril! Ob drugačni priliki bi je Halibjev za nobeno ceno ne oddal. Zdal pa je z očitno brezbriznostjo vzel sto frankov in odšel z njimi v svojo sobo, ne da bi jih vsaj preštel. Tam pa je vtaknil listek, ki ga je bil ukradel Jeanne-i, v novo kuverto, jo zalepil, nalepil znamko, vzel pero in napisal: »m-llec.

(Dalje prihodnjič!)

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana

nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. Telefon šte. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstr.

WECK

Čaje in aparati za ukuhanje so najcenejši, ker so najboljši. Znatno nižje cene. Ugodni pogoji! Tovarniška zaloga: Krekov trg 10 pri trdnji Fraktus, Ljubljana.

Pouk ali konverzacija

v nemščini, francoščini, angleščini in italijanščini daje izobražena nemška dama. Naslove prosi na upravo »Nar. dnevnika« pod »Individualni pouk«.

Na veliko! Galanterija Na veliko!

Trikotaža za dame in gospode. — Volna za pletenje v vseh barvah. — Velika izbira nogavic, kravat v raznih cenah. — Kompletna potrebščina za krojače, šivilje in čevljarje. — Razne toaletne in kozmetične potrebščine pri

Josip Petelinc-u Ljubljana

Sv. Petra nasip 7 ob vodi.

Posrežba točna.

Cene nizke.

Posrežba točna.

TISKARNA „MERKUR“

GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

TELEFON ŠTEV. 2552.

TELEFON ŠTEV. 2552.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskane pa Din 1.—

Stanovanje

obstoječe iz kuhinje in ene do dveh sob 1800 mir. na stranka v bližini Križevniške cerkve ozir. Tržaške ceste. Cenj. ponudbe se prosi na upravo lista pod »Stanovanje«.

»Segetan«

najboljše sredstvo za luženje semen. ¼% raztopine zadostuje za zavarovanje proti smrti in biljnih boleznih. Dr. A. Jenčič, Maribor, Kopitarjeva ulica 6.

Novi jezikovni tečaji:

angleščina, španščina. — Prof. dr. Pavel Brežnik. Pojasnila: sluga gimnazije Vrtača.